

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/203/2018
Identifikačné číslo spisu:	1704110308
Dátum vydania rozhodnutia:	25.11.2021
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1704110308.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu JUDr. V. N., trvale bytom v K. XXX, proti žalovanej MARKÍZA - SLOVAKIA, spol. s r. o., so sídlom v Bratislave - Záhorskej Bystrici, Bratislavská 1/a, IČO 31 444 873, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Paul Q, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Karadžičova 2, IČO 35 906 464, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 4C/204/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. februára 2018 sp. zn. 2Co/891/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanej náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 9. mája 2012 č. k. 4C/204/2008-276 (ďalej tiež len „pôvodný rozsudok“) v znení opravného uznesenia z 20. augusta 2014 č. k. 4C/204/2008-376 v spojení s doplniacím rozsudkom z 30. septembra 2014 č. k. 4C/204/2008-396 v znení opravného uznesenia z 29. októbra 2014 č. k. 4C/204/2008-400 I. uložil žalovanej povinnosť do 3 dní od právoplatnosti rozsudku zaslať žalobcovi písomný list so znením pojatým do výroku (podľa ktorého sa žalovaná žalobcovi ospravedľňuje za zverejnenie nepravdivých a pravdu skresľujúcich údajov a tvrdení odvysielaných v apríli 2001 v publicistickej relácii Paľba a za neoprávnené poškodenie jeho cti, dôstojnosti a dobrého mena) s tým, že povinnosť ospravedlniť sa bola uložená jeho rozsudkom (súdu prvej inštancie) a II. povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 20 000 € taktiež do 3 dní od právoplatnosti rozsudku; III. vo zvyšku žalobu zamietol a IV. žalovanej uložil povinnosť „uhradiť“ (správne „zaplatiť“) žalobcovi náhradu trov konania 1 397,06 € a náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 4 007,57 € k rukám vtedajšieho advokáta žalobcu (JUDr. B. G. z Bratislavy), i v tomto prípade do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Pre úplnosť sa už na tomto mieste javí vhodné uviesť, že opravným uznesením k rozsudku bolo opravené nesprávne

označenie pôvodnej splnomocnenkyne žalovanej v úvodnej časti (záhlaví) rozsudku (konkrétne uvedenie tam správneho označenia tzv. advokátskej obchodnej spoločnosti ADVOKÁT ZLÁMALOVÁ ZUZANA s.r.o. namiesto fyzickej osoby advokátky a správnej časti sídla takejto právnickej osoby, tvorenej ulicou a číslom domu - pozn. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“); doplniacim rozsudkom súd prvej inštancie doplnil pôvodný rozsudok o rozhodnutia o povinnostiach žalovanej na náhradu trov konania štátu (v sume 57 €) a náhradu ďalších trov konania žalobcu, o ktorých nebolo rozhodnuté skôr (v sume 107,29 €) a napokon opravným uznesením k doplniaciemu rozsudku došlo k oprave nesprávneho čísla konania pôvodného rozsudku vo výroku doplnacieho rozsudku (chyba v čísle listu spôsobená uvedením nesprávnej číslice „267“ namiesto správnej „276“).

2. V rozsudku právne zdôvodnenom ustanoveniami §§ 11 a 13 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „O. z.“) a § 2 ods. 1 až 4 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príslušných v znení neskorších zmien a doplnení i s odkazmi na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej tiež len „ESLP“) č. 35640/97 vo veci Lešník proti Slovensku, rozhodnutie NS SR (správne zjavne „NS ČR“) sp. zn. 30 Cdo 964/2000 a ďalšiu bližšie nešpecifikovanú konštantnú judikatúru najvyššieho súdu dospel k záveru, že odvysielaním publicistickej relácie v komerčnej televízii s vysokou sledovanosťou prevádzkovanou žalovanou došlo k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcu (v pozícii sudcu) a to do jeho osobnej aj profesionálnej cti a dôstojnosti, pričom takáto neoprávnenosť mala pôvod predovšetkým v šírení hodnotiacich úsudkov poškodeného (syna obete dopravnej nehody) poškodenej z trestnej veci prejednávanej žalobcom, ktoré nevychádzali z pravdivých informácií a ktorých vyznením bolo vytvorenie dojmu o vydaní žalobcom oslobodzujúceho rozsudku (ako konečného rozhodnutia voči vinníkovi nehody po skoršom uznaní viny v trestnom rozkaze) v dôsledku korupčného správania. Mal za to, že štát má povinnosť chrániť dôveryhodnosť súdnictva a hoci ani sudcov (ako verejných činiteľov a osoby tzv. verejného záujmu) nemožno považovať za nekritizovateľných, takáto kritika musí mať svoje hranice a legitímny účel, ktorým nesmie byť ohováranie a ponižovanie, škandalizácia či urážky, ten ale v prejednávanej veci preukázaný nebol (nakolko ho nezakladá sama potreba informovania verejnosti o činnosti súdov a sudcov, pokiaľ sa v relácii uviedli niektoré pravdivé skutočnosti, iné ale uvedené neboli a takýto opis skutkového deja - ako celok - parametru pravdivosti nezodpovedal). Pre odvysielanie inkriminovanej reportáže prostriedkom masovej komunikácie s vysokou sledovanosťou bola namiesto tiež možnosť domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy (primeraného zadosťučinenia) v peniazoch (ako pravidlo) a ak z vykonaného dokazovania predovšetkým svedeckými výpoveďami príbuzných žalobcu (jeho manželky, dcéry a sestry), kolegyne a priateľky z detstva vyplynuli ako dopad zásahu žalovanej v sfére zdravia žalobcu (vysoký krvný tlak), prežívaného utrpenia a zmien jeho nálad, tak aj zapodievanie sa ním myšlienkami na ukončenie profesného pôsobenia v pozícii sudcu a v neposlednom rade tiež nutnosť vedenia samotným žalobcom i osobami z jeho blízkeho rodinného či profesionálneho okruhu rozhovorov na tému akcentovanú v reportáži odvysielanej žalovanou a obhajovania sa (vyvracania odvysielaného posolstva), primeranou bola podľa prvoinštančného súdu tiež priznaná náhrada nemajetkovej ujmy (vo výške cca 60% z pôvodnou žalobou požadovanej a v priebehu sporu korigovanej sumy).

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 28. februára 2018 sp. zn. 2Co/891/2014 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo veci samej, ktorou bolo žalobe vyhovené, podľa § 388 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení zákona č. 87/2017 Z. z. a dnes už i ďalších zákonov, ďalej len „C. s. p.“) zmenil tak, že žalobu zamietol. V časti zamietajúcej žalobu odmietol odvolanie žalovanej ako podanie na neoprávnenej osoby (§ 386 písm. b/ v spojení s § 359 C. s. p.); v súvislosti s prevažnou zmenou rozhodnutia vo veci samej zmenil tiež rozhodnutia o trovách prvoinštančného konania (medzi stranami sporu) tak, že žalovanej priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 % a žalovanej priznal tiež nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 79,5%. Dospel k záveru o dôvodnosti odvolania žalovanej (a teda - na rozdiel od súdu prvej inštancie - o nedôvodnosti žaloby), keď vec podľa jeho názoru bolo treba posudzovať v širších súvislostiach - právnych i skutkových. Právne podľa neho nad rámec ustanovení O. z. použitých už prvoinštančným súdom na vec dopadali tiež články 26 ods. 2 a 4, 46 ods. 1 a 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení

neskorších ústavných zákonov, ďalej tiež len „Ústava“) a čl. 10 ods. 1 a čl. 17 ods. 1, 2 a 4 zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd (ďalej tiež len „Listina“, keď inak tu pre presnosť možno uviesť, že v tomto prípade ide o články Listiny a nie tzv. uvodzovacieho ústavného zákona k nej, ktorý sa na rozdiel od Listiny člení na paragrafy).

4. Mal za to, že aj v tomto prípade šlo o stret dvoch Ústavou i Listinou zaručených práv (práva na ochranu osobnosti v širšom slova zmysle na strane jednej a slobody prejavu na strane druhej), kedy v zmysle záverov konštantnej judikatúry (poukaz na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 152/2008) je nutné skúmať spravodlivú rovnováhu, teda zodpovedať si KTO, O KOM, ČO, KDE, KEDY a AKO hovorí a podľa odpovedí na tieto otázky zistiť, či zásah bol proporcionálny. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie uzavrel potrebu rozlišovania medzi tvrdenými faktami a hodnotiacimi úsudkami, možnosť dokázania pravdivosti len u tvrdených faktov a naopak nemožnosť tak urobiť pri hodnotiacich úsudkoch, kedy možno trvať nanajvýš na elementárnej pravdivosti posolstva (či sa hodnotiaci úsudok zakladá na pravdivých skutočnostiach, či má reálny základ, či forma jeho verejnej prezentácie je primeraná a či zásah do osobnostných práv je nevyhnutným sprievodným znakom výkonu kritiky, teda či jej primárnym cieľom nie je hanobenie a zneuctenie osoby).

5. Pri hľadaní odpovedí na otázky zhora dospel k záveru, že príspevok tvoriaci základ žaloby bol spracovaný redaktorom žalovanej vo veci celospoločenského záujmu (v úlohe tzv. strážneho psa demokracie) a vychádzal z pravdivých podkladov (rozhodnutí okresného a krajského súdu v trestnom konaní, ktoré ani žalobca nespochybnil), primárnym objektom informovania bola obeť smrteľnej dopravnej nehody a popri nej celý rad osôb zúčastnených na trestnom konaní vedenom v tejto súvislosti (bez priameho zamerania sa len na žalobcu, ktorý navyše v trestnom konaní pôsobil ako zákonný sudca) a predmetom informovania bolo v tom čase neskončené trestné konanie a spôsob jeho vedenia (pričom justícia je témou verejného záujmu a je legitímne, aby sa otázky s ňou spojené neriešili len na stránkach odborných časopisov, ale boli reflektované aj laickou verejnosťou). Príspevok odznel síce v televízii s vysokou sledovanosťou, privilegovanosť postavenia novinára (autora príspevku) však kritérium miesta zaznania do určitej miery neutralizuje, bol tu i akceptovateľný časový súvis relácie s udalosťou, o ktorej sa informovalo (odvysielanie v apríli 2001 po vydaní prvého oslobodzujúceho rozsudku v trestnej veci žalobcom 1. marca 2001) a v príspevku síce zazneli fakty aj hodnotiace úsudky (podľa odvolacieho súdu päť, z ktorých dva formuloval autor príspevku a tri syn obeť dopravnej nehody), u prvých však pravdivosť nebola medzi stranami sporná a u druhých nebol spochybnený prinajmenšom čiastočne ich pravdivý základ a pokiaľ šlo o náznaky korupčného správania, tieto boli len všeobecnými bez ich spojenia s osobou žalobcu, výroky mali špekulatívny charakter a v celkovom kontexte ich bolo treba vykladať spôsobom či najmenej zasahujúcim do slobody prejavu (pri zneužitelnosti opačného prístupu).

6. Pri posudzovaní primeranosti zásahu na základe trojstupňového testu proporcionality napokon odvolací súd dospel k záveru o tom, že žaloba prešla prvým aj druhým krokom (keď bolo namieste ju považovať vhodný aj nevyhnutý prostriedok ochrany práv žalobcu), pri treťom kroku reprezentovanom zachovaním maxima z oboch základných práv a tzv. Alexyho vážiacej formulou bolo ale treba usúdiť na strednú až nízku (rozhodne nie podstatnú) intenzitu zásahu do práva žalobcu, ktorý ako osoba verejne činná musel zniesť vyššiu mieru kritiky a preukázať vyššiu mieru tolerancie ako bežný občan, pričom cieľ či úmysel znevážiť alebo uraziť kritizovanú osobu preukázaný nebol; dôvodil napokon odvolací súd, ktorý prisvedčil žalovanej aj v tom, že nedostatok konkretizácie nepravdivých či pravdu skresľujúcich údajov žalobcom v priebehu celého konania vylučoval úspech ním použitého prostriedku procesného útoku.

7. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. Odvolací súd sa podľa neho napádaným rozsudkom odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a tým založil tiež dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci vo vzťahu k právnej otázke prípustnosti kritiky v prípade nepravdivých východiskových podkladov a nimi podloženého difamujúceho hodnotiaceho úsudku. Túto otázku riešil dovolací súd v množstve rozhodnutí (z ktorých dovolanie výslovne poukázalo na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30 Cdo 964/2000, 30 Cdo 2573/2004, 30 Cdo

2563/2009 a 30 Cdo 3567/2010, Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 154/97, Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 238/2008 a IV. ÚS 472/2012, EŠLP vo veci Jerusalem proti Rakúsku a najvyššieho súdu 7 Cdo 13/2012), ktorými bolo ustálené, že vybočenie kritiky z medzi prípustnosti je excesom hodnoteným ako neoprávnený zásah, čo treba so zvýšenou mierou citlivosti skúmať u kritiky nasmerovanej voči jednotlivým sudcom. Ponúkol tiež (dovolateľ) vlastné vyhodnotenie testu proporcionality, podľa ktorého k prekročeniu medzi prípustnej kritiky žalovanou došlo. Navrhol zrušenie rozsudku odvolacieho súdu a vrátenie mu veci na ďalšie konanie.

8. Žalovaná navrhla dovolanie odmietnuť. Dovolateľ si podľa nej nesplnil povinnosť označiť v dovolaní rozhodnutia reprezentujúce ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa mal odvolací súd odchýliť, keď až na jednu výnimku v prípade dovolaní uvádzaných rozhodnutí nejde o rozhodnutia najvyššieho súdu a jediné dovolaní spomínané rozhodnutie najvyššieho súdu sa týkalo veci po skutkovej stránke do takej miery odlišnej s tou žalobcovou (kde predmetom žaloby fyzickej osoby ženského pohlavia, ktorá nebola sudkyňou ani inou verejne činnou osobou, bol článok denníka Plus JEDEN DEŇ s názvom „Na snem prišla bez podprsenky“), že to činilo závery z neho len ťažko použiteľnými na tentoraz posudzovanú vec (ak navyše odvolací súd vo veci uvádzanej dovolaní argumentoval iba spôsobom všeobecne akceptovaným a rešpektovaným aj odvolacím súdom v tentoraz prejednávanej veci). Odvolací súd sa podľa jej názoru neodklonil ani od tých rozhodnutí, ktoré za výraz ustálenej judikatúry odvolacieho súdu považovať nejde a to o. i. aj preto, že žalobca v priebehu celého konania tvrdenia majúce charakter difamačných hodnotiacich úsudkov nekonkretizoval, pričom odvolací súd podľa žalovanej testu proporcionality (vedúci ho k zamietnutiu žaloby) vykonal správne.

9. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala za účinnosti C. s. p. v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana, v ktorej neprospech bol napádaný rozsudok (odvolacieho súdu) vydaný (§ 424 C. s. p.), a to za splnenia podmienky zákonom požadovaného vzdelania dovolateľa, vylučujúceho nutnosť zastúpenia advokátom (§ 429 ods. 1 a ods. 2 písm. a/ C. s. p.), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) predovšetkým, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu. Dospel pritom k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie, prečo bol namiesto takýto postup (§ 451 ods. 3 veta prvá C. s. p.) uvádza nasledovné :

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (viď napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo 42/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017 či 8 Cdo 99/2017).

11. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie ani podľa novej úpravy procesného práva (najmä C. s. p.) nie je (tak ako nebolo ani v podmienkach skoršej úpravy, t. j. Občianskeho súdneho poriadku - zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, účinného do 30. júna 2016 vrátane) „ďalším odvolaním“ a odvolací súd nesmie byť vnímaný (sporovými stranami ani sebou samým) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (tu porovnaj napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

12. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata, čiže prekážku veci právoplatne rozsúdennej), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť

výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017 a 8 Cdo 73/2017). Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (tu porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

13. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

14. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C. s. p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 C. s. p. v spojení s § 431 ods. 1 C. s. p. alebo § 432 ods. 1 C. s. p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

15. Podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

16. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).

17. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napádané rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v C. s. p. dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania (hoci toto platí principiálne len u dovolaní opretých o úpravu z ustanovenia § 421 C. s. p., teda tých z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a to dokonca s určitou zvláštnosťou, resp. odlišnosťou práve u dovolania podľa písmena a/ ustanovenia; nie teda aj u dovolaní podľa § 420 zákona, o ktorom je reč, teda dovolaní pre zmätočnosť, u ktorých platí presný opak - t. j. že tam prípustnosť a dôvodnosť dovolania idú takpovediac ruku v ruku a buď je alebo nie je dané jedno i druhé). Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C. s. p.) a je tiež viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 C. s. p.).

18. Žalobca v nesúlase s právnymi závermi odvolacieho súdu argumentoval viacerými v dovolaní označenými rozhodnutiami českého najvyššieho súdu, resp. tamojšieho ústavného súdu.

19. Pojem „ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu“ definuje judikát R 71/2018 tak, že doň patria predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovaně vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných

Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovisk Najvyššieho súdu SR (ktorými podľa odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu z 24. januára 2018 sp. zn. 6 Cdo 29/2017, uverejneného ako tu približovaný judikát, treba rozumieť rozhodnutia publikované ešte za existencie niekdajšej československej federácie, teda do 31. decembra 1992 vrátane) a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV., vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu však z povahy zákonnej podmienky nepatria rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky (tu rozumej tie vydané po 1. januári 1993, teda už za existencie samostatnej Českej republiky) a to rovnako platí (bez ďalšieho) aj o výstupoch rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Českej republiky.

20. Pokiaľ žalobca poukazoval na rozhodnutia českého najvyššieho súdu i ústavného súdu, ak tieto nemožno považovať za „ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu“, vzhľadom na tento procesný nedostatok už nebolo (nemohlo byť) relevantné, či dovolaním označené rozhodnutia súviseli alebo nesúviseli s právnym záverom odvolacieho súdu o podmienkach konštatovania neoprávnenosti zásahu do práva na ochranu osobnosti (kritikou zakladajúcou exces).

21. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 C. s. p. je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu; zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia pritom vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte tohto uznesenia dovolacieho súdu len „právna otázka“).

22. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 C. s. p., rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 C. s. p.). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 C. s. p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

23. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia alebo aj viacerých rozhodnutí najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.

24. Pri formulovaní rozhodnej právnej otázky pritom treba (musí primárne dovolateľ) mať na zreteli jednak to, že musí ísť o otázku právnu (questio iuris) a nie otázku skutkovú (questio facti), ako i to, že závislosťou rozhodnutia odvolacieho súdu práve od vyriešenia takejto (nie inej) otázky treba rozumieť tiež praktický zákaz vyvodzovania prípustnosti dovolaní aj z takých otázok, ktoré v konaní buď spornými neboli, alebo pre rozhodnutie súdu význam nemali.

25. Po eliminovaní z dovolacej argumentácie tiež tých ďalších rozhodnutí iných súdnych ustanovizní než najvyššieho súdu, ktoré za výraz ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle vyššie podanej definície rovnako považovať nešlo (tu rozumej rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky a jedno rozhodnutie EŠLP) potom ostávalo posúdiť, či má vecný základ (opodstatnenie) dovolacia námietka spočívajúca v tvrdenom odchýlení sa odvolacieho súdu v prejednávanej veci od právneho názoru vysloveného v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 13/2012, týkajúceho sa hodnotiaceho úsudku bez pravdivého vecného základu, približného už vyššie (porovnaj body 2. zhora).

26. Tu sa pritom podľa názoru dovolacieho súdu treba stotožniť s obranou žalovanej z jej vyjadrenia k dovolaniu žalobcu ako v tom, že odlišnosti prípadu vo veci prejednávanej najvyšším súdom pod sp. zn. 7 Cdo 13/2012 od prípadu v prejednávanej veci neumožňujú bez ďalšieho usúdiť na odklon dovolacieho súdu v prejednávanej veci od spomínaného skoršieho rozhodnutia, tak i v tom, že aj keby o stav použiteľnosti skorších záverov (opäť bez ďalšieho) šlo, odvolaciemu súdu by nešlo úspešne vytknúť, žeby pri svojom rozhodovaní (v rámci odôvodnenia rozsudku napádaného dovolaním) vyslovil právne názory predstavujúce významový protiklad tých, ktoré najvyšší súd urobil súčasťou svojho rozsudku z 25. apríla 2013 sp. zn. 7 Cdo 13/2012. Už to, že v takomto rozhodnutí bola šírka medzi kritiky a teda i slobody prejavu vydavateľa periodickej tlače (obdobne prevádzkovateľa televízneho vysielania) urobená závislou primárne na možnosti nazerania na toho, koho právo na ochranu osobnosti malo byť porušené, ako na osobu tzv. verejného záujmu, robilo závery zo skoršieho rozhodnutia v prejednávanej veci nepoužiteľnými či použiteľnými len vo veľmi obmedzenej miere a to preto, že kým v skoršej veci bola žalobkyňou de facto bežná občianka (nech aj príbuzná členky vlády Slovenskej republiky) a vzťahovať sa na ňu mali prísnejšie kritériá uplatňovania slobody prejavu, v tento-raz prejednávanej veci bol žalobcom sudca (s nespochybniteľným statusom osoby tzv. verejného záujmu), u ktorého (samozrejme čo do informovania o výkone jeho ústavnej funkcie, ktorý vecný súvis relácie odvysielanej žalovanou bol daný) medze slobody prejavu majú byť podstatne širšie (ako na to správne poukázal pri svojej analýze problému aj odvolací súd).

27. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie a následne aj odvolací súd vykonali dostatočné dokazovanie, pričom odvolací súd na ním nariadenom pojednávaní tiež zopakoval dokazovanie oboznámením sa s obsahom inkriminovanej relácie odvysielanej žalovanou, zaznamenanou na príslušnom dátovom nosiči (opak nenamietať ani dovolateľ). Oba nižšie súdy sa tiež vysporiadali so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a aj prijaté právne závery dostatočne vysvetlili, pričom odlišnosť posúdenia nimi veci tkvela prakticky iba v spôsobe vyhodnotenia testu proporcionality (výslovne zmieneného a argumentačne patrične odkomunikovaného len odvolacím súdom). Práve toto vyhodnotenie viedlo k tomu záveru dovolacieho súdu, ktorý kritiku žalovanej vyhodnotil za prípustnú (na rozdiel od súdu prvej inštancie a pri zdôraznení ako okolností vlastných všetkým druhovo totožným veciam, za ktoré možno naozaj len príkladmo vypichnúť dovolenosť i určitého preháňania či provokácie pri uplatňovaní slobody prejavu prostriedkami masovej komunikácie a osobami pre ne činnými, tak i špecifik príznačných práve v konkrétnej posudzovanej veci - tu o. i. vyhnutie sa priamej súvislosti naznačovanej korupčnej činnosti s osobou žalobcu, resp. nepreukázanie opaku).

28. Tvrdenie dovolateľa o tom, že odvolací súd nerešpektoval rozhodnutie dovolacieho súdu uvedené v dovolaní a odklonil sa od neho potom neobstojí (pominúc na tomto mieste skutkové rozdiely oboch porovnávaných vecí) predovšetkým vzhľadom k tomu, že podľa obsahu dovolania dovolateľ považoval za nesprávny právny záver dovolacieho súdu týkajúci sa posúdenia a vyhodnotenia testu proporcionality a nedostatočné zohľadnenie toho, že v danom prípade ide (podľa žalobcu) o typický hodnotiaci úsudok bez pravdivého vecného základu, vykonštruovaný len na účel difamovania osoby žalobcu. V tejto súvislosti sa však dovolaciemu súdu žiada uviesť, že i keď dovolateľ svoje dovolanie formálne odôvodnil nesprávnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., právnu otázku zásadného významu (podľa neho odvolacím súdom riešenú nesprávne) náležite nesformuloval, resp. pri záujme na čo najväčšej presnosti tak urobil len za pomoci tvrdenia, že odvolací súd vyhodnotil za prípustnú (a teda z medzí určujúcich pre oprávnenosť resp. neoprávnenosť zásahu do práva na ochranu osobnosti) aj kritiku, ktorej súčasťou bol difamačný hodnotiaci úsudok bez pravdivého skutkového podkladu. Z obsahu dovolania tak možno vyvodiť, že dovolateľ nesúhlasí s logickými úvahami a skutkovými závermi dovolacieho súdu a s vyhodnotením zistených skutkových okolností, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov odvolací súd viedli k prijatiu jeho rozhodnutia (najmä pokiaľ ide o para-meter pravdivosti vecného základu tvrdení použitých v rámci relácie odvysielanej žalovanou). Z uvedeného je tak zjavné, že dovolateľ v tomto prípade namieta nesprávnosť skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov odvolacím súdom; žiadnou takouto nesprávnosťou však nie je možné odôvodniť dovolanie, ktorého prípustnosť dovolateľ vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. (bez ohľadu na písmeno). Ako bolo totiž uvedené už vyššie (viď bod

20 in fine), len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, či sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, prípadne kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní nárokov vyplývajúcich zo žalobného návrhu, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 a § 432 ods. 2 C. s. p.

29. Najvyšší súd z vyššie uvedených dôvodov preto dovolanie podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p. (pokiaľ šlo o tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu), resp. aj podľa písmena f/ rovnakého ustanovenia (tu pokiaľ šlo o spochybňovanie hodnotenia dôkazov odvolacím súdom, spadajúce pod pojem odôvodnenia dovolania neprípustným dovolacím dôvodom) odmietol.

30. Pre úplnosť a na okraj pritom považuje za vhodné uviesť, že súhlasiť treba so žalovanou i odvolacím súdom tiež v tom, že úplne prvým kritériom pre posúdenie dôvodnosti žaloby na ochranu osobnosti v prípadoch obdobných tomu z prejednávanej veci a inak aj základom pre prípadné úspešné zhostenie sa jednotlivými stranami sporu ich bremena tvrdenia a následne tou z nich, ktorú v príslušnej súvislosti ťaží dôkazné bremeno, i tohto bremena, je dostatočne konkrétne vymedzenie už v žalobnom návrhu (tzv. petite) a následne i vo výroku rozsudku hoc aj len čiastočne vyhovujúceho žalobe toho zásahu, u ktorého má byť sankciou za jeho nepravdivosť (ak ide o tvrdené fakty) alebo za jeho nedostatočnú podloženosť (u hodnotiaceho úsudku) uloženie povinnosti sa ospravedlniť, resp. aj nahradiť vzniknutú ujmu v peniazoch. Už na splnenie tejto podmienky však u žalobcu z prejednávanej veci, požadujúceho paušálne ospravedlnenie „za zverejnenie nepravdivých a pravdu skresľujúcich údajov a tvrdení odvysielaných v publicistickej relácii Paľba“ televízie prevádzkovej žalovanou (akoby na celý obsah relácie, teda každý v nej uvedený tvrdený fakt či hodnotiaci úsudok, šlo úspešne vzťahnúť buď adjektívum „nepravdivé“ alebo významovo obdobné označenie za „pravdu skresľujúce“) usúdiť nešlo a ihneď v reakcii na nedostatok ochoty na tomto čokoľvek zmeniť malo dôjsť k zamietnutiu inak vecne prejednávateľnej žaloby z tohto elementárneho dôvodu (už súdom prvej inštancie a nie až na odvolacom súde).

31. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.